

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över promemorian Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Bakgrund och innehållet i förslaget

I promemorian lämnas författningsförslag som genomför bestämmelserna om tillståndsförfaranden i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652. Förslagsställaren anger att promemorian även innehåller författningsförslag som syftar till att förenkla och förtydliga regelverket för miljöbedömning.

Förslagsställaren anger att förslagen bland annat innebär att det införs tidsfrister för handläggningen av ärenden som rör förnybar energi, hur lång tid som handläggningen av ett ärende får pågå, bestämmelser som innebär att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska ges en större tyngd vid den bedömning som ska göras enligt miljöbalken av om en verksamhet eller åtgärd genomförs av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse. Vidare föreslås nya bestämmelser i lagen om vissa rörledningar, lagen om Sveriges ekonomiska zon, lagen om kontinentalsockeln och naturgaslagen som innebär att en specifik miljöbedömning bara ska behöva göras en gång för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Förslagsställaren anger att förslaget även innebär att om en specifik miljöbedömning som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har slutförts i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken ska den gälla även i tillståndsärenden enligt dessa lagar.

Konsekvenser för företag

Förslagsställaren anger att förslagen kommer medföra vissa fördelar för företag som vill anlägga eller uppgradera ett verk för förnybar energi eller tillhörande nät eller lagringsanläggning. Samtidigt anger förslagsställaren att det är osäkert i vilken mån, om alls, förslagen kommer att leda till kortare ledtider för sådana verksamheter på en sammanlagd nivå. Förslagsställaren anger dock att större ärenden kan komma att hanteras snabbare vid myndigheterna på grund av de prioriteringskrav som tidsfristerna innebär, samtidigt som de skärpta tidsfristerna också kan innebära fler avslag och avvísningar av ansökningar då det inte finns tid för tillståndsprövande myndighet att tillse att ansökan ändras på så sätt att den kan leda till ett tillstånd. Förslagsställaren anger vidare att det finns en risk för att verksamhetsutövare inom andra sektorer än förnybar energiproduktion drabbas negativt

eftersom ärenden som gäller deras verksamheter behöver prioriteras ned vid de tillståndsprövande myndigheterna.

Förslagsställaren anger att eftersom förnybar energiproduktion föreslås ges ett överskuggande allmänintresse i relation till artskyddet och vattenkvalitetsbestämmelser kan den som vill anlägga ett verk för förnybar energiproduktion gynnas av förslagen. Fler platser bör bli tillgängliga för sådana anläggningar än idag, även om kraven fortsatt är högt ställda och det ofta bör finnas bättre alternativa lokaliseringar eller utföranden.

För den som avser att bedriva en verksamhet som kan medföra en betydande miljöpåverkan anger förslagsställaren att förslagen kan innebära att förberedelserna inför avgränsningssamrådet kräver mer resurser. De resurser som läggs ned i detta tidiga skede av den specifika miljöbedömningen förväntas dock leda till en mer effektiv avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning, vilket enligt förslagsställaren förväntas spara resurser senare i miljöbedömningsprocessen.

Kravet på att länsstyrelsen ska ange vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla kan enligt förslagsställaren ge en större tydlighet för i synnerhet mindre aktörer, vilket bedöms underlätta deras arbete och spara resurser.

Konsekvensutredningen saknar en beskrivning av berörda företag, påverkan på företagets intäkter, påverkan på konkurrensen, hur och när förslaget kan utvärderas, särskilda hänsyn till små och medelstora företag vid reglernas utformning och förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om det går utöver minimikraven.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet uppfattar att förslagen syftar till att genomföra bestämmelserna om tillståndsförfaranden i direktivet om förnybara energikällor¹ samt att förenkla och förtydliga regelverket för miljöbedömning. Förslagsställaren anger att förslaget kommer att medföra fördelar för de företag som berörs men att det också är osäkert om ledtiderna för dessa företag kommer att minska. Samtidigt anges det också att förslaget om tidsfrister för ansökningar kan ha en negativ påverkan på de företag som inte är direkt berörda av regelverket. Regelrådet finner det mycket svårt att bedöma förslagets påverkan på berörda företag, särskilt då det saknas information om vilka företag som berörs och då kvantifieringar av förslagets påverkan på företagets kostnader och intäkter saknas. Regelrådet konstaterar att förslagsställaren gör en kvalitativ beskrivning av förslagets påverkan på företagets kostnader. Denna beskrivning hade behövt kompletteras med beräkningar, till exempel i form av exempelberäkningar av hur vissa företag påverkas, för att kunna anses godtagbar. Regelrådet finner således beskrivningen av berörda företag, påverkan på företagets kostnader och påverkan på företagets intäkter bristfällig.

Vidare konstaterar Regelrådet att konsekvensutredningen saknar beskrivningar av påverkan på konkurrensen, särskilda hänsyn till små och medelstora företag, hur och när förslaget kan utvärderas, behov av speciella informationsinsatser, förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven, vilket är en brist. De beskrivningar som finns

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652.

i konsekvensutredningen om problemet, förslagets syfte, konsekvenser om ingen åtgärd vidtas samt alternativa lösningar är mycket kortfattade och hänvisar i stort till att EU-direktivets bestämmelser behöver genomföras i svensk rätt. Regelrådet finner att oavsett om ett förslag ämnar genomföra EU-lagstiftning i svensk rätt så behöver förslagets syfte, såväl som vilka alternativ som finns till genomförande i förhållande till de ramar som EU-direktivet sätter, tydligt framgå i konsekvensutredningen. Regelrådet finner därför beskrivningen av problemet, syftet med förslaget, konsekvenser om ingen åtgärd vidtas och alternativa lösningar godtagbar trots önskvärda förtydliganden.

Regelrådet finner redovisningen av tidpunkt för ikraftträdande och åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter tillräckligt tydlig och därmed godtagbar.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 13 augusti 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Erik Palm.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Erik Palm
Föredragande